

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: سرگنی لیدف*
برگردان: جنوب جهانی
فرستنده: عثمان حیدری
۰۹ دسمبر ۲۰۲۴

آیا ترمپ جنگی را با چین آغاز خواهد کرد؟

ترمپ تایوان را به عنوان یک ابزار فشار قدرتمند در برابر سرزمین اصلی چین می بیند. به عنوان یک تاجر و عمل‌گرا، احتمالاً درک نمی‌کند که مسأله تایوان تا چه حد برای بیجینگ حساس و دردناک است. بازی کردن با کارت تایوان می‌تواند به‌طور ناخواسته واکنشی شدید را از سوی چین برانگیزد.

درگیری بین ایالات متحده و چین در دوران ریاست‌جمهوری دونالد ترمپ عمدتاً ابعاد اقتصادی خواهد داشت. اما مسأله‌ای وجود دارد که می‌تواند این دو قدرت را به‌جای تحریم‌ها و تعرفه‌های جبرانی، به یک درگیری نظامی بکشاند. این مسأله، جزیره تایوان است. این تکه زمین نسبتاً کوچک که حتی در میان ۲۰ جزیره بزرگ جهان جای ندارد، اخیراً از سوی نشریه اکونومیست به عنوان خطرناکترین نقطه روی زمین توصیف شده است.

فرهنگ سکوت ماهرانه

در آغاز جنگ سرد، ایالات متحده در قبال مسأله تایوان رویکردی در سیاست خارجی اتخاذ کرد که به «ابهام ستراتیژیک» معروف شد. دیپلماسی امریکا به‌طور علنی از ایده استقلال تایوان حمایت نمی‌کرد، اما به‌طور ضمنی این

پیام را می‌داد که در صورت تلاش چین برای بازپس‌گیری سرزمین‌های خود به‌صورت خشونت‌آمیز، ممکن است وارد درگیری شود.

در اسناد مربوط به این سیاست، زبانی پیچیده و رمزآمیز به‌کار رفته بود که نخبگان تایوانی و همچنین مقامات رسمی بیجینگ را در ابهام نسبی نسبت به موضع واقعی ایالات متحده نگه می‌داشت. جان فوستر دالس، وزیر امور خارجه وقت امریکا (۱۹۵۹-۱۹۵۳)، این رویکرد را «بازدارندگی از طریق عدم قطعیت» توصیف می‌کرد؛ تایوان از حمایت کامل امریکا اطمینان نداشت و بنابراین از دست به تحریک زدن آشکار سرزمین اصلی چین خودداری می‌کرد، درحالی‌که بیجینگ گمان می‌برد تلاش برای تصرف تایوان ممکن است به درگیری نظامی آشکار با امریکا منجر شود و به همین دلیل از چنین اقداماتی اجتناب می‌کرد.

این ستراتیژی سکوت دیپلماتیک به ایالات متحده اجازه داد تا وضعیت در تنگه تایوان را در حالت مهار نگه دارد. با توجه به حداکثر دوره برنامه‌ریزی هشت‌ساله (دو دوره ریاست‌جمهوری در ایالات متحده)، این مسأله می‌توانست به نسل بعدی سیاستمداران واگذار شود. در دهه ۱۹۷۰، پس از قطع روابط دیپلماتیک با تایوان و ازسرگیری روابط با جمهوری خلق چین، امریکا این ستراتیژی را در بیانیه شانگهای تثبیت کرد. با استفاده از حقه‌های زبانی، توانستند همزمان احترام به بیجینگ را ابراز کنند و در عین حال غرور شکننده ملی‌گرایان تایوانی را حفظ کنند. در این سند آمده است: «ایالات متحده اذعان دارد که تمام چینی‌ها در دو سوی تنگه تایوان بر این باورند که فقط یک چین وجود دارد و تایوان بخشی از چین است.»

همه چیز تمایل به پایان یافتن دارد

تجربه نشان داده که این ساختار، حاشیه امنیتی قابل‌توجهی ایجاد کرده است. با وجود تقویت موقعیت ژئوپلیتیکی جمهوری خلق چین، از جمله موفقیت در بازگرداندن هانگ‌کانگ و ماکائو، و با وجود افزایش ناسیونالیسم تایوانی، این سیستم بخوبی تا اوایل قرن ۲۱ کار می‌کرد.

اما اوضاع در دوره اول ریاست‌جمهوری ترمپ بشدت تغییر کرد، زیرا او با حساسیت‌های پیچیده دیپلماتیک مانند یک فیل در مغازه چینی فروشی برخورد کرد. تقریباً بلافاصله پس از انتخاب در سال ۲۰۱۶، او تماس تلفونی رئیس‌جمهور وقت تایوان، تسای اینگ-ون، را پذیرفت. تسای به‌سرعت پیروزی ترمپ را تبریک گفت و این موضوع را در رسانه‌های اجتماعی منتشر کرد. مشخص نبود که ترمپ متوجه شکستن نظم مستقر شده است یا نه، اما تایوان تصمیم گرفت که وضعیت موجود به‌آرامی به نفع آن تغییر کرده است. بیجینگ در تلاش بود اوضاع را آرام کند.

تحولات بعدی این وضعیت نشان داد که ترمپ واقعاً قصد دارد از تایوان به‌عنوان ابزاری برای مذاکرات اقتصادی با بیجینگ استفاده کند، ستراتیژی که حساسیت مسأله تایوان برای سیاست چین را نادیده می‌گیرد. در دوران ترمپ، ایالات متحده مجموعه‌ای از قوانین را تصویب کرد که روابط با این جزیره به‌رسمیت نشاخته را تنظیم می‌کند: قانون سفر تایوان، قانون ابتکار تضمین آسیا که بخشی را به تعهدات نسبت به تایوان اختصاص داده، و قانون حفاظت و ارتقای بین‌المللی متحدان تایوان (قانون تایپه). این قوانین محدودیت‌ها برای بازدیدهای سیاسی از تایوان را لغو کردند (پس از ازسرگیری روابط با جمهوری خلق چین، مقامات بلندپایه امریکائی از بازدید از تایوان منع شده بودند)، جزیره را به یک شریک امنیتی مانند جاپان و کوریای جنوبی تبدیل کردند و نهایتاً مشوق‌های سیاسی و اقتصادی را برای کشورهایی که تصمیم به برقراری روابط رسمی با تایوان بگیرند، و عده دادند.

با وجود لغو ممنوعیت‌های قانونی، مقامات بلندپایه کاخ سفید تنها با احتیاط از این جزیره بازدید کردند (که نشان می‌دهد در حال بررسی وضعیت و آزمایش حدود صبر رسمی بیجینگ بودند) و افراد کم‌اهمیت‌تری را به تایوان فرستادند. در اگست ۲۰۲۰، الکس آزار، وزیر بهداشت ترمپ، از این جزیره بازدید کرد که نخستین بازدید در این سطح از سال ۱۹۷۹ بود. آزار با تسای اینگ-ون دیدار کرد و به عموم اعلام کرد که تایوان چگونه به‌طور مؤثری همه‌گیری کرونا را مدیریت کرده است. دومین بازدید از این نوع در پائیز ۲۰۲۰ رخ داد، زمانی که کیت کراچ، معاون وزیر خارجه، برای شرکت در مراسم تشییع جنازه سیاستمدار برجسته تایوانی لی تنگ‌هونی به این جزیره رفت. لی تنگ‌هونی شخصیتی بسیار نامطلوب برای جمهوری خلق چین بود که بشدت از استقلال تایوان حمایت می‌کرد.

با این حال، این سفرها برای بیجینگ به اندازه بازدید تسای اینگ-ون از ایالات متحده در اوج جنگ تجاری بین امریکا و چین حساس نبود. گرچه این بازدید غیررسمی بود، اما طرف امریکائی تلاش کرد تا آن را تا حد ممکن برای بیجینگ حساس جلوه دهد - تسای اینگ-ون از مرکز فضائی لیندون جانسون بازدید کرد. قوانین امریکا (اصطلاحاً اصلاحیه ولف) تماس‌ها با بیجینگ در زمینه تحقیقات فضائی را (بدون مجوز خاص) محدود می‌کنند، اما سیاستمدار تایوانی با استقبال گرم مواجه شد.

زمان‌بندی این بازدید آشکارا تصادفی نبود - جنگ تجاری که ترمپ آغاز کرده بود، آن‌طور که او انتظار داشت پیش نمی‌رفت، و او به جمهوری خلق چین یادآوری کرد که هنوز برگ‌های برنده‌ای در دست دارد. هم‌زمان با جنگ تجاری، کیفیت تسلیحاتی که ایالات متحده به تایوان می‌فرستاد، به‌طور قابل‌توجهی تغییر کرد: در دوران ترمپ، بزرگ‌ترین قراردادهای تسلیحاتی با این جزیره به امضاء رسید.

ترمپ در نخستین دوره ریاست‌جمهوری‌اش موفق شد وضعیت در تنگه تایوان را بشدت تغییر دهد. این روند تحت جانشین او، جو بایدن، ادامه یافت و احتمالاً فقط به این دلیل از یک چرخش فاجعه‌بار جلوگیری شد که واشنگتن موقتاً توجه خود را به بحران اوکراین معطوف کرده بود. شواهد بسیاری وجود دارد که نشان می‌دهد ترمپ ممکن است تصمیم بگیرد کاری را که در دوره اولش آغاز کرده، به سرانجام برساند.

ترمپ به احتمال زیاد به بعد ایدئولوژیک این مسأله اهمیتی نمی‌دهد و برنامه‌ای برای حمایت از «دموکراسی تایوانی» ندارد. در جریان کارزار انتخاباتی ۲۰۲۴، او به‌وضوح نشان داد که معتقد است تایوان باید هزینه دفاع از خود را بپردازد، که این رویکرد برای او بسیار معمول است. اما تجربیات دوره قبلی او نشان می‌دهد که از این جزیره به‌عنوان ابزاری برای مذاکره با جمهوری خلق چین استفاده خواهد کرد، و خطر بسیار بالایی وجود دارد که ایالات متحده نهایتاً واکنشی شدید را برانگیزد و بیجینگ را در برابر انتخابی دشوار قرار دهد: یا یک راه‌حل خشونت‌آمیز گسترده برای مسأله تایوان یا پذیرش یک تحقیر عمومی. حتی سیاستمدارانی که به‌خاطر صبر و احتیاط شناخته می‌شوند، بندرت حاضر به پذیرش چنین تحقیرهایی هستند.

*- سرگئی لیدف، دانشمند علوم سیاسی روسی و مدرس دانشگاه مالی وابسته به دولت فدراسیون روسیه است. این مقاله از روسی ترجمه شده و در ۶ دسامبر ۲۰۲۴ برای اولین بار در وبسایت روزنامه وزگلیاد منتشر شده است.

۸ دسامبر ۲۰۲۴